

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către Marin Tofan,

în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de către Marin Tofan împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actelor administrative și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva încheierilor din 13 iunie 2024 și 20 iunie 2024 ale Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 3r-190/24

NR. PIGD 2-21150083-01-3r-14082024)

Temeiurile cererii de revizuire nu se încadrează în prevederile art. 449 lit. b) CPC; participarea judecătorului la examinarea cauzei în fond nu constituie temei de recuzare la examinarea cauzei în ordine de revizuire

27 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Tofan Marin

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Malanciuc,
Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La data de 08 octombrie 2021 Tofan Marin a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova privind anularea hotărârii, obligarea redenumirii actului, constatarea încălcării drepturilor la examinarea plângerilor, obligarea examinării plângerii și cererii adresate în vederea renunțării la învinuirile aduse, acordarea unei satisfacții echitabile sub formă de prejudicii morale și materiale cauzate.

2. Prin încheierea din 04 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de către Marin Tofan, în baza temeiului stabilit la art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, pe motiv că reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

3. Prin decizia din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins recursul declarat de Tofan Marin, fiind menținută încheierea din 04 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

4. La 18 martie 2024 Tofan Marin a depus cerere de revizuire a deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2022.

5. Ulterior, în data de 07 iunie 2024 Tofan Marin a depus cerere de recuzare a judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan.

6. Prin încheierea din 13 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea de recuzare a judecătorului Angela Bostan.

7. Prin încheierea din 20 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Tofan Marin.

8. La 25 iulie 2024 Tofan Marin a depus recurs, prin care a solicitat anularea încheierilor din 13 iunie 2024 și 20 iunie 2024 ale Curții de Apel Chișinău.

9. În motivarea recursului a indicat că instanța la examinarea cauzei eronat a interpretat prevederile art.449 CPC, invocând că revizuentul nu ar fi dovedit circumstanțe noi în cauza dată, or acesta și-a motivat opinia prin analogia unor spețe deduse judecării, prin care acțiunea a fost examinată diferit, sau la examinarea cauzelor în fond în spețele similare au fost invocate aceleași motive de respingere, invocându-se prevederile art.207 alin.(2) lit.e) și art.17 Cod administrativ, iar la examinarea recursurilor în spețele indicate, acțiunea recurentului a fost respinsă, pe când acțiunea celui alt recurent a fost admisă, iar în concluzia instanței prin care s-a admis recursul a fost că instanța la examinarea cauzei în fond eronat a aplicat norma de drept material și procedural.

10. De asemenea, a indicat că, pe cale de consecință, apare necesitatea anulării încheierii din 13 iunie 2024, prin care s-a respins recuzarea judecătorului Angela Bostan, or, în urma examinării acesteia, instanța nu a reținut că Angela Bostan, care face parte din completul ce urma a examina cererea de revizuire, și-a expus opinia

asupra cauzei care se judecă, prin examinarea recursului. Astfel, revizuirea urma a fi examinată de către Curtea de Apel Chișinău formată de un alt complet, care urma a revedea în integro toate situațiile și mențiunile invocate, iar în timp ce revizuirea deciziei Curții de Apel Chișinău în completul format a participat un judecător care s-a expus asupra prezentei acțiuni, nu poate fi înțeleasă imparțialitatea acestuia la examinarea revizuirii, sau cum putea același judecător să-și anuleze propria decizie și să recunoască într-un fel că la examinarea recursului au fost admise încălcări.

11. În plus, prin cererea de recuzare recurentul a mai solicitat strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad și acest capăt de cerere urma a fi soluționat de către Curtea Supremă de Justiție ca instanță ierarhic superioară, însă din motive necunoscute, asupra acestei cereri s-a expus aceeași instanță odată cu respingerea cererii de recuzare, care după recurent este o ilegalitate, din ce considerent urmează a fi anulată și încheierea de respingere a recuzării.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 243 alin. (2) din Codul administrativ.

„instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

13. Art. 191 alin. (5) din Codul administrativ,

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel”.

14. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ,

„încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi”.

15. Art. 242 din Codul administrativ

„recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul”.

16. Art. 243 alin. (2) din Codul administrativ

„instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces”.

17. Art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ:

„examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul”.

18. Art. 195 Cod administrativ:

„procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171”.

19. Art. 202 alin. (1) din Codul administrativ:

„judecătorul care examinează acțiunea în contencios administrativ trebuie să se abțină sau poate fi recuzat în baza temeiurilor prevăzute la art. 49 și 50.

20. Art. 50 din Codul administrativ:

„pentru o autoritate publică într-o procedură administrativă nu pot acționa, de asemenea, persoanele în privința cărora există un motiv de justificare a neîncrederii față de o exercitare imparțială a funcției. Motivul indicat la alin. (1) poate exista, în special, atunci când persoana care acționează pentru autoritatea publică: a) întreține relații personale strânse cu un participant la procedura administrativă ori cu reprezentantul legal sau împuternicit al acestuia; b) și-a expus părerea în public în mod depreciativ sau într-un alt mod ce poate fi contestat în privința unui participant la această procedură; c) și-a expus părerea în public cu privire la finalitatea procedurii sau la aprecierea probelor până la încheierea procedurii; d) are un interes economic sau personal față de rezultatul procedurii administrative.

21. Art. 50 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă:

„judecătorul care judecă cauza urmează a fi recuzat dacă și-a expus opinia asupra cauzei care se judecă”.

22. Art. 202 alin. (4) din Codul administrativ:

„recuzarea sau abținerea judecătorului se examinează în ordinea prevăzută în Codul de procedură civilă”.

23. Art. 52 alin. (2), (5) din Codul de procedură civilă;

„propunerea de recuzare și de abținere de la judecată se face oral sau în scris pentru fiecare în parte, trebuie să fie motivată și prezentată până la începerea dezbaterii cauzei în fond. Cererea de recuzare și cererea de abținere de la judecată pot fi înaintate mai târziu doar dacă autorul lor a aflat de existența temeiului recuzării sau abținerii după ce a început judecarea cauzei în fond.

În proces nu se admite înaintarea repetată a recuzării aceluiași judecător și pentru aceleași motive dacă anterior recuzarea lui a fost respinsă. De asemenea, nu se admite: recuzarea judecătorului din suspiciune în imparțialitatea lui dacă nu sînt cunoscute temeiurile de drept și de fapt pentru înaintarea recuzării; recuzarea judecătorului căruia i s-a încredințat verificarea temeiniciei recuzării declarate unui alt judecător; recuzarea judecătorilor care nu sînt implicați în examinarea cauzei”

24. Art. 198 alin. (3) lit.a) Cod administrativ:

„Instanța ierarhic superioară decide, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, strămutarea acțiunii în contencios administrativ la o altă instanță de judecată dacă instanța competentă nu poate adopta o hotărîre: cînd, din motivul recuzării sau abținerii unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorilor devine imposibilă;

25. Art. 448 alin. (1) Cod de procedură civilă:

„cererea de revizuire împotriva unei hotărîri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului”.

26. Art. 446 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol”.

27. Art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă:

„revizuirea se declară în cazul în care: au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei”.

28. Art.451 alin.(1) Codul de procedură civilă:
„cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

29. Cu referire la termenul depunerii recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la data de 20 iunie 2024 și la data de 03 iulie 2024 a expedit-o prin poștă părților, însă confirmare spre recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsesc. Prin urmare, recursul se consideră a fi depus în termen.

30. Completul Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

31. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că obiectul recursului vizează legalitatea încheierilor din 13 iunie 2024 și 20 iunie 2024 ale Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de recuzare înaintată judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan și prin care s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Tofan Marin.

32. Inițial, instanța de recurs va supune examinării legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din data de 13 iunie 2024, prin care s-a respins cererea de recuzare înaintată judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan.

33. Din materialele dosarului rezultă că Tofan Marin a înaintat cerere de recuzare judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan, invocând prevederile art.50 alin.(1) lit.d), 52, 53,54 CPC, solicitând admiterea cererii și transmiterea cauzei spre examinare în alt complet de judecată, sau, după caz, strămutarea cauzei în altă instanță de același grad.

34. Temei de recuzate a fost invocat faptul că cererea de recurs în prezenta cauză a fost examinată de același complet de judecată, în care a participat nemijlocit judecătorul Angela Bostan. Astfel, judecătorul și-a expus opinia asupra cauzei care se judecă, împrejurări, care, în opinia solicitantului, pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea judecătorului vizat.

35. Prin încheierea din de 13 iunie 2024 s-a respins cererea de recuzare înaintată judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan.

36. Completul de judecatori al Curții de Apel Chișinău care au examinat cererea de recuzare au concluzionat că motivele invocate în cererea de recuzare a judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan, nu se încadrează în circumstanțele prevăzute de art. 50, 202 Cod administrativ, 50 alin. (1) lit. d) CPC, respectiv nu constituie temei relevant și nu pot sta ca bază juridică pentru admiterea cererii de recuzare.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Curtea de Apel Chișinău corect a considerat neîntemeiată cererea de recuzare înaintată de către Tofan Marin, iar temeiul invocat în cererea de recuzare corect a fost calificat

ca neconstituind o împrejurare care ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea în cauza dată a judecătorului recuzat Or, potrivit art. 448 alin. (1) CPC, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului.

38. Astfel, dacă cererea de revizuire este îndreptată împotriva actului judecătoresc de dispoziție prin care se soluționează fondul cauzei, acesta din urmă va ține de competența instanței de fond sau după caz de apel dacă aceasta din urmă este menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre. Din acest motiv nu poate fi invocată în cazul dat inadmisibilitatea participării repetate a judecătorului Angela Bostan la judecarea aceleiași cauze. Or, art. 448 alin. (2) Cod de procedură civilă reglementează imperativ competența instanței de revizuire de către instanța care a examinat fondul cauzei, indiferent de faza examinării.

39. Simpla presupunere privind imparțialitatea magistraților nu constituie împrejurare de natură să pună la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea acestora, și respectiv, nu poate constitui temei de admitere a cererii de recuzare.

40. În contextul celor relatate completul Curții Supreme de Justiție constată că soluția adoptată de Curtea de Apel Chișinău în privința respingerii cererii de recuzare a judecătorului Angela Bostan este legală și întemeiată.

41. În acest context, este neîntemeiat argumentul recurentului, precum că Curtea Supremă de Justiție urma a examina strămutarea cauzei către o altă instanță în grad, menționată odată cu cererea de recuzare. În condițiile în care corect a fost respinsă recuzarea judecătorului Angela Bostan, nu se constată temeiuri pentru strămutarea cauzei la o altă instanță.

42. Din aceste considerente instanța de recurs constată lipsa temeiurilor de anulare a încheierii din 13 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de recuzare înaintată judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan.

43. În continuare, instanța de recurs va verifica legalitatea încheierii din data de 20 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Tofan Marin împotriva deciziei din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

44. S-a constatat că pentru a se pronunța astfel, instanța de revizuire a conchis că cererea de revizuire depusă de Tofan Marin împotriva deciziei din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău nu se încadrează în dispozițiile art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă.

45. Din analiza dispozițiilor art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, revizuirea se întemeiază pe descoperirea de fapte sau împrejurări noi esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

46. Circumstanțele nou-descoperite pot fi definite ca totalitatea de fapte juridice care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, având putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost cunoscute revizuientului anterior, dar existau până la momentul pronunțării hotărârii, care să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă, și dacă revizuientul dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și

faptele esențiale în timpul judecării și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

47. Deci, pentru revizuirea unei decizii, este necesar ca să fie noi faptele sau împrejurările invocate, adică, orice situație, stare care în mod autonom sau prin coroborare cu alte probe poate duce la dovedirea netemeinicii hotărârii.

48. Studiind materialele cauzei și argumentele invocate în cererea de revizuire a deciziei din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, depusă la 18 martie 2024 de către Tofan Marin, instanța de recurs constată că drept temei de revizuire au fost invocate prevederile art.449 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, revizuentul invocând practica judiciară pe cazuri similare și anume, decizia din 13 martie 2024 a Curții Supreme de Justiție.

49. Verificând temeinicia motivelor de revizuire invocate de revizuentul Tofan Marin, raportate la art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, Completul Curții Supreme de Justiție conchide că temeiurile invocate nu sunt concludente și rezidă din interpretarea eronată a prevederilor legale.

50. Or, practica judiciară pe cazuri similare nu constituie circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei, care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, în sensul art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă. Legiuitorul expres a prevăzut ca temei de revizuire pot fi invocate unele circumstanțe esențiale cauzei, cu condiția ca aceste circumstanțe existau până la momentul pronunțării hotărârii pe cauza supusă examinării.

51. Prin urmare, instanța de recurs consideră întemeiată concluzia instanței de revizuire că, cererea de revizuire, depusă de către Tofan Marin nu corespunde prevederilor legale stipulate la art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă.

52. În circumstanțele descrise, instanța de recurs reține că soluția adoptată de instanța de revizuire, prin încheierea recurată privind respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

53. Prin urmare, Completul Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de revizuire legitim și întemeiat a respins ca fiind inadmisibilă cererea de depusă de Tofan Marin.

54. Revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare a hotărârii contestate, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale.

55. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, iar competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare.

56. Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere printre altele, că atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (cazul Brumărescu contra României).

57. Principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești cere că nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

58. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare.

59. Revizuirea nu trebuie considerată un recurs camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare.

60. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (cazul Roșca contra Moldovei).

61. În contextul dat, urmează a se preciza că admiterea cererii de revizuire ar contravine și principiului securității raporturilor juridice, care presupune respectul față de principiul lucrului judecat și ar constitui o violare a art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

62. Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de revizuire este legală, iar argumentele invocate de Tofan Marin sunt neîntemeiate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

63. Ținând cont de art. 195, 243 alin. (1) lit. b), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul depus de Tofan Marin și menține încheierile din 13 iunie 2024 și 20 iunie 2024 ale Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă